D·N
9/10 1955

Kommunismens kurvor

Allt mera sannolikt synes det att den internationella kommunismen för närvarande håller på att förbereda en "ny" taktik — ny i den meningen att den på ett väsentligt sätt avviker från den under några år följda, gammal-stalinistiska som samma taktik begagnats under flera skeden efter maktövertagandet i Ryssland år 1917. Man genomför inte bara en avspänningsoffensiv i utrikespolitiken, avsedd att splittra demokraternas oro och därmed göra dem mogna för aggressioner i framtiden. Till denna avspänningsoffensiv anknyter försök att tillfälligt engagera de riktningar som anses möjliga att påverka i aktionen för en utjämning, vars realitet är försvagandet av Västerns försvar och sammanhållning. Den kommunistiska pressens hållning anger med all önskvärd tydlighet vart man syftar. Samma språkrör för den ryska statsledningen som för ett eller två år sedan skildrade den svenska regeringen och de svenska partierna, inte minst socialdemokratin, som agenter för det krigshetsande Amerika talar nu med välvilja, nästan med ömhet, om den goda viljan hos de förut utdömda, om enhetsfront i fredsdemokratins grupperna emellan, om att avbetarna genom sina fackorganisationer bör förena sig i strid mot det fåtal som representerar reaktionen. De gemensamheter som nyss brukades i propagandan mot hela Västern och mot alla demokrater reserveras nu för dem som systematiskt söker avslöja de kommunistiska planerna.

Förteelsen är som sagt inte ny. Hela kommunismens historia kan tecknas som en rad svängningar mellan öppet aggressiva skeden och sådana skeden då man genom vänlighet söker förvirra, mjuka upp, avväpna motståndarna. Det första avspänningsskedet kom redan under Lenins tid; diktatorn, som först talat om världsrevolutionen som omedelbart förestående, förklarade radikalismen vara en "kommunismens barnsjukdom" och anbefallde samarbete mellan socialistiska partier och fackföreningar världen över. Lenin var jämförelsevis upprätkig i förhandet av denna taktik, han betonade att "koexistensen" blott var provisorisk och uppmanade kommunisterna i England att stödja MacDonald under erinran om att stödet egentligen var av samma art som "repet ger åt den hängde". Under en följd av år återgick man därefter till den marxistiska formeln att alla utanför det klassmedvetna proletariatet — allt kommunisterna — bildade "en enda reaktionär massa". Det var det skede under vilket nazismen i Tyskland ansåga likvärdigt med eller rent av överlägsen socialdemokratin därför att den utgjorde "kapitalismens sista fas" och då kommunister och nazister i förening genom strejker och angrepp förberedde den tyska demokratins undergång.

Sedan ett nytt skede av närmande till socialdemokrater och demokrater över huvuds folkfronten, inträdet i Nationernas förbund, 1936 års ryska författning som skulle ge, och åt många gav, illusionen av folkstyrelse på marsch. Därefter återfallet i den "radikala" taktiken, som denna gång gick till ytterligheten av en allians med nazismen, försvarad med teorin om natisternas och demokraternas likvärdighet som delar av den reaktionära massan. Så angrep Hitler Ryssland, och kommunisterna i alla länder blev på en natt "demokrater", kämpar för enhet mot reaktionen. På nästa fas, aggressionerna mot väster under ett årtionde, kommer så i våra dagar den fjärde avspänningsperioden, Genèveandan, reseruträken, freds- och avrustningspropagandan. Och för fjärde gången frågar sig miljoner i Västern: Kanske ligger det något i detta, låt oss försöka en gång till, det är kanske ärligen allvar.

Vilka är orsakerna till dessa svängningar? En hel litteratur finns om förloppet. Så mycket är väl tydligt att en kombination av inre svårigheter och motsättningar samt motstånd eller fara från andra stater sida varit starkt drivande krafter. "Koexistensen", "enhetsfronten", "avspänningen" tillgrips som en ovanvisa under vilken man räknar med att motparten försvagas och kommunismen hämtar krafter till nya framsteg. I denna lägen blir de som motsätter sig samarbete med demokraterna "trotskister, socialfascister, förrädare, gatans banditer och hitlerior" osv., medan tidigare de som önskat ett sådant samarbete stämplats med samma glåpord. Men att överge målet, kommunismens totala seger, är det inte fråga om "förrän rikorna börjar vissla", för att tala med Chrustjev, inte heller avstår man från den agitation, den fostran av missnöje, orolighet och revolter som kan bereda vägen för den nya strategiska offensiven. Shakespeares ord i "Henrik den fjärde" ger bilden:

På mina tungor rider jämt förtalet,
och jag uttalar det på alla språk.
Fulltoppande med lögner månskors öron,
om fred jag talar, när det lömska hatet,
dolt under vänligt smil, lömnordar världen.

Men är det inte, i alla fall, allvar den här gången? Tänker sig inte dagens ryska makthavare en avspänning på längre sikt? Med absolut säkerhet kan självfallet inte de frågorna besvaras med nej. Men det kan sägas att det är ytterst osannolikt att så förhåller sig och än mera osannolikt att eventuellt nu härskande goda avsikter skall bli rådande för framtiden. Än säkrare är att dessa avsikter snabbt förflyktigas om Västern blottställer sig genom att minska sitt försvar och uppge sin samverkan. Den tredje avspänningsperioden gjorde tio stater till delar av Ryssland eller till satelliter; den fjärde avspänningsoffensiven kan, om den lyckas, kosta Västeuropa eller världen friheten.

Omstöpning av skolväsendet

Det är en vidlyftig ombyggnad av skolförvaltningen som föreslås i den senaste kommitéutredningen, och man frågar sig om det verkligen är nödvändigt med denna nyorganisation samtidigt som skolan reformerats på inre linjer och en vidlyftig försöksverksamhet pågår som bäst. Enligt planen skulle omläggningen ske sommaren 1957. Experterna har inte framlagt övertygande bevis för att det måste ske just då eller varför man inte kan nöja sig med mindre reformer till en början. Bedömandet borde bli säkrare längre fram, intressekonflikterna mindre.

Att domkapitlens befattning med skolärenden skall upphöra och att det behövs en samordnande mellaninstans i stil med de föreslagna länsskolnämnderna är nog de flesta överens om. Kyrkans inflytande på skolväsendet och lärarna tillhör oförtalleligen ett förflutet ske-den. "Lekmannafolket" skall sköta det här tillsammans med fackmännen, helst i former som ger mera utrymme för kommunala initiativ. Utredningen pekar i den riktningen — men det är tvivelaktigt om kompetensfördelningen särskilt rörande lärartillsättningar och rektorsförordnanden är lämplig att genomföra i nuvarande skede.

Lärroverkslärarna har redan fått opponerat mot tanken att lärare på försöksskolornas högstadium skulle utses av lokala styrelser, Riksförbundets organ återupptar denna kritik i en för övrigt moderat och positiv granskning av kommittéförslaget. Tidningen vill att skolöverstyrelsen skall behålla utnämningsrätten. Det betraktas som en viktig garanti, trots riskerna för byråkratisk meritvärdering. Ett friare meritbedömande erbjuder uppenbart vissa möjligheter för ortspotentater att gynna gunstlingar, lyfta fram politiskt behagliga kandidater. Medborgerliga förtroendeuppdrag, flitigt deltagande i föreningslivet skall nu skänka poäng. Då händer det lätt att ovidkommande hänsyn får spela en roll, förutsatt att avgörandet ligger i en lokal instans. Lärroverkslärarnas oro synes inte oberättigad. Det vore klokast att inte frammana sådana misstankar när hela lärarrekryteringen är i ett bekymmersamt läge. Ännu allvarligare blir kritiken gentemot försöket att ligga rektorstillsättningarna i lokalstyrelsernas händer. Rent sakligt sett skulle det kännas tryggare med de centrala myndigheternas urval, en prövning som bygger på längt större möjligheter att jämföra och anpassa till skolutvecklingen.

Skolväsendet i större kommuner behöver emellertid utrustas bättre med administrativa krafter, och det bör ske så fort som möjligt i nära anslutning till kommittens praktiska anvisningar. Skolmaskinen har blivit så dyrbar och tung att det är nödvändigt med en maskinist. De egentliga skolledarna har annat att göra än att syssla med direktörsuppgifter. Skolväsendet skulle förtjäna mycket på en arbetsfördelning.

Kritiken av försvarets förvaltningsmetoder

svider i skinnet, och ÖB:s fråga om misstroshållandena har större utbredning, eventuellt är en engångsföreteelse, fick ett svar som ytterligare understryker anmärkningarnas betydelse. Säkert behöva det pastöriingar för att man inte skall glida tillbaka till kritikens mera lösliga sedvänjor i fråga om upphandling, försäljning, reseräkningar och utnyttjande av militär arbetskraft för privata ändamål. Civilförvaltningens granskning av allehanda transaktioner kan synas smaktig — ibland drabbar den väl också onödigt hårt i enskilda fall — men det finns knappast någon annan väg att hålla efter försumliga och tilltagsna personer och hindra sammansotning på det allmännas bekostnad. Revisorerna förtjänar erkännande, inte klander. Att en del militärbefäl ser på deras verksamhet med förnärmade miner tar nog gränskarna med jämmod. Det är de vana vid — inte minst sedan de första efterkrigsåren, då man bland annat påtalade att militära myndigheter gjorde sig av med dyrbar materiel till vrakpris.

Förestelsen att skaffa sig själv och närstående extra förmåner är många gånger stor för dem som har hand om betydande tillgångar och som ser hur lättvindigt det går till inom enskilda företag, där det ofta inte är så noga med redovisningen, men lusten att fiffla dämpas om man får klart för sig att oegentliga förfaranden medför påtagliga risker. Civilförvaltningens inskridande är en hälsosam varning. Revisorerna vill "avvakta erfarenheterna" under de närmaste åren. Det betyder att de kommer tillbaka till de känsliga områdena.

PRESSGRANNAR

Den tragiska olyckan vid fallskärmsutbytpen under östgötamanövern kunde knnske ha förebyggts om vissa försiktighetsåtgärder vidtagits. Framför allt måste det förvånas allmänheten att övningsledningen som valt en plats för utbyppen i nära anslutning till en sjö, inte tänkt på att hålla en beredskap av båtar och räddningsmanskap för den händelse några av bopparna skulle hamna i vattnet. Nu dröjde det alltför länge innan hjälpen kom fram. Riskmomentet borde ha stått klart för den som förberedde övningen. — planläggningen var skerligen i andra avseenden ytterligt omsorgsfull. Det är här frågan om en ödesdiger tanklöshet från ledningens sida. Om risktagande vid militärövningar skriver Svenska Morgonbladet (fp):

Risker måste alltid tas, inte bara i krig utan även under utbildning för eventuellt krig. Det blir alltid några som får offra sig för andra — sådant är systemet. Men onödiga risker får inte tas. Försummelser i fråga om nödiga försiktighetsåtgärder får icke urskiltas.

Årets förstakammarval medförde ingen ändring i partistiållningen. Skånska Dagbladet (hf) gör några reflexioner kring de nyvalda:

Sten Söderberg i Västerås spelade en viss roll i samband med den s. k. Hallaffären. Han förlorade inte på att satsa på hr Hall. Är Söderberg har gått från position till position. Om han kommer så långt i riksdagen, förefaller tveksamt.

Högern fick ingen representant i Västmanland-Sörmland. I Kristianstad-Blekinge efterträder Johan Nilsson av Yngve Nilsson i Tvobo. Han är helt okänd i större sammanhang. Man noterar att redaktör Gösta Lindskog, högerns flitigaste agitator, satte åt sidan även denna gång. Det är naturligtvis högerns enask har partiet behandlar sina arbetande krafter. Man tycker dock att det knappast är juste att inte ge hr Lindskog en chans som riksdagsman. Man synes på högerhåll medvetet hålla honom borta ur riksdagen.

Demokratisk ungdom, DU, bevillades av regeringen likaom i fjol tillskud att anordna ett lotteri till förmån för sin studieverksamhet. I själva verket är DU en kommunistisk tickorganisation med samma uppgifter som det förpuppade Kommunistiska ungdomsförbundet, skriver Svenska Dagbladet (h):

Politiska ungdomsorganisationer erhålla i regel lotteritillstånd för att skaffa medel till en i och för sig värdefull studieverksamhet. Även Kommunistiska ungdomsförbundet, vars verksamhet alltid varit landskadlig, har tidigare erhållit liknande tillstånd, om än med tveksam och efter avstyrkanden i vissa instanser. I lika hög grad borde denna tvekan gälla Demokratisk Ungdom. Semibellets stöd bör inte lämnas åt "studier", avsedda att underminera demokratien. I en interpellations debatt 1952 sade också statsminister Erlander, att den kommunistiskt lostringverksamheten var riskabel både "för landets säkerhet och för många av de unga människor, som kan bli indragna sig till det kommunistiska partiet".

Vid statsministern yttrade 1952 borde ha varit tillräcklig motivering för ett avslag på DU:s framställning om lotteritillstånd, allra helst som organisationens avgåar under falsk flagg. Hur länge skola de yngre kommunisterna genom regeringens slapphet ha möjlighet att dra fördel av alla underrättade människors godtrogenhet!

Rött modefärg på bilsalongen, dubbelkulörerna slår igenom

Från Dagens Nyheters utsände medarbetare Nils Sfille

PARIS, fördag.

Mera färgglädje, gärna i två kulörer och ofta så det irriterar ögat, är ett av de utmärkande dragen för årets Parissalong. Rött är blickfånget och ger ögonblicket. Det bör erkännas att man sökt en varm och livlig nyans av det röda — jag tyckte mig uppfatta att en kvinnlig besökare yttrade termen Dierrött till sin kavaljer — men det kan diskuteras huruvida det lyte vore skönast om vi fick så få röda vagnar som möjligt i trafiken. Alfa Romeo bestaar dock med sin modell Giulietta att rött verkligen kan vara vackert även på en bilkaross.

Ett annat motto är slagfria däck, men det gäller främst USA som helt slopat de gamla innerslangarna på alla sina modeller och i någon mån framningarna, vilka bevarats vagnarna med slangfria däck som extrautrustning utan höjt pris.

En lackering i två färger har blivit ytterst vanligt. Redan före kriget vinnde den tyska Auto-Union hur vackert två färger kan stå mot varann och lärde bort hur de skulle användas på karosser. Dessa kunde bästa kombination var en övre ljusmot en undre mörkgrå färgton. Efter kriget har Volkswagen på en del cabrioletmodeller fortsatt det lyckade tyska lackeringsmönstret, medan man med små synningar sett tvåfärgskarosserna från Amerika, vilkas huvudsakliga mål tycks ha varit att skrika till sig uppmärksamhet. Här på salongen har de dubbla färgerna anbringats bättre i förhållande till varandra.

Till och med automatisk askkopp

I Ford monter visas den nya Continental Mark II, i USA betraktad som ett verkligt slagnummer. Allting är automatiserat. Vagnen räknar själv ut den lämpligaste växeln och sköter om att den kopplas in. Ett tillfälligt på ratten är nog även för tränga kurvor, och den nätaste lilla dämtoffel rycker och blir över för bromspedalen, fast den fått en utformning som ger plats för två skånska träskor bredvid varann.

Ruttorna åker upp eller ner om man bara trycker på en knapp och demonstratören påpekade att askkopparna, en vid varje sittplats, också var automatiska. 105.000 svenska kronor kostar underverket.

Sensation från Renault

Det är som sig bör att särskilt de franska bilfabrikerna visar fram sin

världsfull studieverksamhet. Även Kommunistiska ungdomsförbundet, vars verksamhet alltid varit landskadlig, har tidigare erhållit liknande tillstånd, om än med tveksam och efter avstyrkanden i vissa instanser. I lika hög grad borde denna tvekan gälla Demokratisk Ungdom. Semibellets stöd bör inte lämnas åt "studier", avsedda att underminera demokratien. I en interpellations debatt 1952 sade också statsminister Erlander, att den kommunistiskt lostringverksamheten var riskabel både "för landets säkerhet och för många av de unga människor, som kan bli indragna sig till det kommunistiska partiet".

Vid statsministern yttrade 1952 borde ha varit tillräcklig motivering för ett avslag på DU:s framställning om lotteritillstånd, allra helst som organisationens avgåar under falsk flagg. Hur länge skola de yngre kommunisterna genom regeringens slapphet ha möjlighet att dra fördel av alla underrättade människors godtrogenhet!

modeller. Man får också se det enda bilmärket efter det andra som för en man med ordinär allmänbildning på det motoristiska området är helt vita fläckar på kartan. Ariste, den framhjulsdrivna Claveau, DB, lilleputten Mochet, Vega Facel, Velam och Isetta för tjänstgöra som exempel.

Renault har en vagn med plastkaross, men den verkliga Renaultsyftet är inte klar ännu. En ny modell kommer mycket snart. Den blir ett mellanting mellan den lilla 4 CV och Frégate, vilka bägge modeller fortsätter.

"Sök i hela världen efter en bil som tar 0,6 liter bensin och går 120 km samt ger plats för 6 personer. Det finns bara en", står över Dyna Panhards monter. Det ryms märkliga egenskaper i den lilla motorn som ger 50 hk per liter cylindervolym. Dyna Dynaliness som man är känsam om är att den av fjädertryck kvarhållna vindrutan slungs bort vid hastigheter och aldrig blir farlig för de åkande. Ventilstyrningen är hydraulisk.

Ny BMW

Tyskarna bjuder åtskilligt nytt. Den förnäma BMW visar upp nya modeller. Münchenfabriken kommer att återvinna sin plats, det är säkert. Sportmodellen har 5-växlad låda och V 8-motorn ger 1 hk per 5,4 kg av totala vagnsvikten.

Borgwards Isabella väcker en viss uppmärksamhet och har kallats den "inofficiella skönhetsdrottningen". 2,4-litersmodellen har bl. a. automatisk koppling som valfri utrustning. Lloyd, som tillvärkas av Borgward i Bremen, har utvecklats mycket och nu klivit upp till tredje platsen bland Tysklands vagnar. En liten cabriolet ser inte så dum ut.

Opel Kapitän uppträder med ändrad motor och helt ny kaross, medan Rekord fått nöja sig med en frontlyftning. På Kapitän har motorutrymmet dragits ut framåt och nackt, medan karossen i övrigt blivit lägre och mer svepande.

DKW har förändrat utseende grundligt och fördelaktigt. Genom att vagnen gjorts hela 10 cm bredare, har den blivit 5-sitsig i halvvagnen men den ökade bredden betyder ändå mer för utseendet. Hjulbasen har också ökats och vagnen har fått något som kan betecknas som panoramarnia. Ekipaget har vuxit upp i mellanmjuklassen. Opel och DKW blir till dem som titan kostnad levereras med slangfösa däck.

Grebroarkitekt ritade bästa kommunalhuset för Lerum

Arkitektävlingen om kommunal förvaltningsbyggnad i Lerum avgjordes på fördagen. Första pris 3.000 kr. fick arkitekt Leonard Sodnberg, Göteborg. Ett pris på 2.000 kr. tilldöll arkitekt Nils Andreasson, Aspen, ett annat arkitekterna Tage Hertzell, Stockholm, och Ragnar Uppman, Stockholm.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1.
Telefon 22 40 00
för riksanmäl: 22 40 30
Telegramadress: Dagnyheter
Postgiro-Giriß (för annonser) nummer 1.917. (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Ståhlberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Rudmon
Dagens Nyheters Aktiebolag
Verkst. direktör: Helge Hedberg
PRENUMERATIONSPRISER
A — Stockholmsupplagan
Stor-Stöhms övriga tidningsområde jämtlt.
Månad ..... kr. 6:75 6:25
Kvartal ..... kr. 19:75 18:25
Halvår ..... kr. 39:— 36:—
ANNONSPRISLISTA
datorad 1/1 1955 tillhandahålles på begäran.
Från starten nr 30585
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1955

ger Er
HANSA-skåpet
— universalmöbeln för "det lilla kontoret"

HANSA-skåpet är inrett med hängmappar, brevkorg, blankettbackar, snedställ, pennfack, stämpelhållare m. m. På ett minimum av utrymme har Ni allt material samlat, överskådligt och lättåtkomligt.

Finns även i väggmodell med skrivbräll.

Pris 175—300:—

Begär prospekt och prislista!

HANSA - SYSTEM
Strömsund Tel. 720

Moderna svenska mattor

Handvävda nöthårsmattor - en förnämlig representant för svensk mattkonst

Lugna harmoniska mönster och färger utmärker dessa mattor

PRISEXEMPEL:

70/140 cm ...	Kr.	92:—
90/160 „ ...	„	132:—
90/180 „ ...	„	149:—
90/220 „ ...	„	184:—
140/200 „ ...	„	258:—
170/240 „ ...	„	370:—
200/300 „ ...	„	550:—

Se de just inkomna vackra nöthårsmattorna och välj ut den som bäst smälter in i Er egen miljö — välj medan urvalet är stort!

Den svenska handslöjdsmattan bygger i konstnärligt avseende på en lång, förnäm tradition. Dess diskreta färg- och formspråk, dess fasta, jämna yta och dess goda "golvegenskaper" har gjort den omtyckt bland kunder med stora anspråk. Priserna är dessutom ovanligt låga.

Svenska sniljemattor med elegans och slitstyrka

Ööm, billig och verkligt slitstark samt stimulerande med sina rena färgytor är också den svenska sniljemattan. Den är behaglig att gå på och lätt att placera. Finns såväl mönstrad som enfärgad i guld, rött, grått, grönt etc. En hållbar, förnämlig matta till överkomligt pris.

PRISEXEMPEL:

67/120 cm	Kr.	69:—
90/180 „	„	142:—
135/190 „	„	221:—
165/235 „	„	331:—
195/285 „	„	479:—
250/350 „	„	750:—

Låt Sveriges största specialaffär i mattor lösa Edra mattproblem under garanti och ansvar

Bosättningskredit kan ordnas.

RINGSTRÖM & KHAN
Sveavägen 32 — Stockholm C — Tel. 23 11 55

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.